تحلیل عوامل مؤثر بر علاقه‌مندی دانشجویان دانشکده‌ی کشاورزی در دانشگاه تبریز به اشتغال در مناطق روستایی

اسدالله بهجویی*
هانیه پناهی **
سمیرا حبیب‌نژاد لوجندی***
شاپور ظریفیان****

تاریخ دریافت:۹۵/۰۶/۲۳
تاریخ پذیرش:۹۶/۰۲/۰۶

چکیده

هدف این پژوهش، تحلیل عوامل مؤثر بر علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی از دیدگاه دانشجویان دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تبریز است. روش تحقیق از نوع مطالعات توصیفی-تحلیلی است و جامعه‌ی آماری آن، دانشجویان تمامی مقاطع در رشته‌های تحصیلی دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۱۳۹۳ بودند (N= ۳۲۹۶). حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۱۰۵ نفر برآورد شد. نمونه‌گیری در این تحقیق نیز به صورت تصادفی متناسب از میان گروه‌های آموزشی اجرا شد. ابزار تحقیق، پرسشنامه با سؤالات بسته در قالب طیف لیکرت و ضریب آلفای کرونباخ (۰/۹۲) نیز نشان‌دهنده‌ی پایایی سؤالات ابزار تحقیق بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد یازده عامل زیربنایی، انگیزشی، تحصیلات، شخصیتی، اقتصادی، فردی، سکونت، سربازی، حمایتی، علاقه و فاصله، در حدود ۷۳ درصد از واریانس زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال را در مناطق روستایی تبیین می‌کنند. همچنین نتایج اولویت‌بندی، زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال را در مناطق روستایی جزو مهم‌ترین عوامل تعیین کرد که عبارتند از: پرداخت اعتبارات ویژه‌ی کار و سکونت در روستاها توسط دولت، سهیم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش یافته‌ی کشاورزان به صورت درصدی، میزان فاصله‌ی روستا از شهر، همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی و لزوم به دست آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی.

کلیدواژه‌ها: اشتغال، دانشجو، دانشگاه تبریز، روستا، علاقه‌مندی.

* کارشناس ارشد مدیریت کشاورزی در دانشگاه تبریز.
** کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی در دانشگاه تبریز .
*** کارشناس ارشد توسعه‌ی روستایی در دانشگاه تبریز.
**** دانشیار گروه ترویج و توسعه‌ی روستایی در دانشگاه تبریز .

A.behjoee@gmail.com
Haniyehmail@yahoo.com
Samira.habibnejad@gmail.com
Zariffian80@yahoo.com

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

۱- مقدمه

اگر یک جامعه از نیروی انسانی ماهر، متخصص و پژوهشگر بی‌بهره باشد، از مسیر رشد اقتصادی خارج خواهد شد. بنابراین سرمایه‌گذاری در زمینه‌ی نیروی انسانی و استفاده از آن در مکان‌هایی که برای آن تربیت شده‌اند، در افزایش بازدهی هزینه‌های مصرف‌شده نقش مؤثری دارد. باتوجه به هزینه‌های بالای آموزش رشته‌های کشاورزی و نبود فرصت‌های شغلی مناسب در مناطق شهری برای دانشجویان کشاورزی از یک سو و نیاز کشاورزان روستایی به دانش کشاورزی نوین از سوی دیگر، ضروری است که در مناطق روستایی به عنوان مهد فعالیت‌ها و تحقیقات کشاورزی و محیط اصلی فعالیت کاری دانشجویان رشته‌ی کشاورزی، فرصت‌های شغلی مناسب برای فارغ‌التحصیلان این رشته فراهم شود. ولی مهم‌تر از این مسأله این است که قبل از وارد شدن این متخصصان به بازار کار بایستی در این افراد نسبت به اشتغال در مناطق روستایی، انگیزه و علاقه‌مندی ایجاد کرد تا شرایط برای بازدهی هزینه‌های صرف شده برای آموزش این افراد فراهم شود.

در زمینه‌ی کشاورزی، اثر تحصیلات بر بهبود کمی و کیفی وضعیت تولید محصولات گوناگون از سوی محققان مختلف به اثبات رسیده‌است؛ به ویژه تحصیلات تخصصی کشاورزی، آثار خود را در یک محیط کشاورزی مدرنیزه نسبت به محیط کشاورزی سنتی به صورت بارزتر نشان می‌داد (محسن‌پور، ۱۳۷۶: ۱۲۴).

بررسی‌های انجام شده در نواحی روستایی گویای این واقعیت است که سودآوری سرمایه‌گذاری بر نیروی انسانی، بیش از سرمایه‌گذاری بر نهاده‌های تولید و تأسیسات بوده‌است. انسان آموزش‌دیده و ماهر، قدرت و کارایی بالایی دارد و بهره‌وری بهینه را در کاربرد عوامل تولید فراهم می‌کند؛ درحالی که انسان غیرماهر در به‌کارگیری بهینه‌ی عوامل تولید قدرت ندارد، در نتیجه سرمایه‌گذاری‌ها را هدر می‌دهد و از امکانات موجود، کارآیی مناسبی به دست نمی‌آورد (پیت،۱۳۸۲:۱۱۲).

بخش کشاورزی یکی از بخش‌های مهم اقتصادی است که با توجه به نیاز بیش از پیش به تخصصی‌شدن آن، می‌بایست از قشر دانش‌آموخته‌ی این بخش برای توسعه و مقابله با چالش‌های اشتغال در کشور مدد گرفت. از آنجایی که متوسط هزینه‌ی اشتغال در بخش کشاورزی به نحو چشمگیری کمتر از بخش صنعت است، در نتیجه با یک مقدار معین سرمایه‌گذاری می‌توان تعداد بیشتری شغل کشاورزی در مقایسه با شغل‌های صنعتی ایجاد کرد (صفوی و امیری بیدشکی، ۱۳۹۲). اما اغلب فارغ‌التحصیلان کشاورزی، خود را برای استخدام در مؤسسات دولتی و خصوصی و کار در مناطق شهری آماده می‌کنند و از سوی دیگر، کسانی وارد دانشکده‌های کشاورزی می‌شوند که اغلب ساکن شهرها بوده و هیچ ارتباطی با کشاورزی نداشته‌اند. آنها تنها برای گرفتن مدرک دانشگاهی و بدون انگیزه‌ی کافی به انتخاب رشته‌های کشاورزی می‌پردازند (درخشان، ۱۳۷۴: ۲۴۳-۲۴۶).

تحقیقات بسیاری در این زمینه وجود دارد که نشان می‌دهد دانشجویان رشته‌های کشاورزی فقط برای کسب مدرک و نه از روی علاقه به این رشته روی آورده‌اند؛ بر اساس نظرسنجی در چند دانشگاه، ۷۰ درصد دانشجویان هدف از انتخاب رشته‌های کشاورزی

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

را صرفاً قبولی در دانشگاه ذکر کرده‌اند. مطابق همین نظرسنجی، بسیاری از دانشجویان علاقه‌ای به کشاورزی ندارند و مهم‌ترین علت آن، فقدان جاذبه‌های شغلی در کشاورزی است (زمانی‌پور، ۱۳۸۷: ۳۲۹).

درباره‌ی مفهوم علاقه ذکر این امر لازم است که علاقه مفهوم انتزاعی است، نمی‌توان انتظار داشت که صاحب‌نظران در مورد ماهیت آن اتفاق نظر داشته باشند؛ به همین دلیل تعاریف بسیار متعدد و متنوعی از علاقه ارائه شده‌است: علاقه را می‌توان ترکیبی از کنجکاوی و انگیزش دانست که در واقع نیروی مؤثر و محرک در انجام کار است (فردانش، ۱۳۸۳: ۵۱-۵۴). به عبارت دیگر، علاقه نوعی انگیزه‌ی بالفعل است که در حین تصمیم‌گیری موجب رجحان چیزی بر دیگری می‌شود (Scott, 1956: 11). فرد برانگیخته برای شناسایی خود و محیط اطرافش به منظور دستیابی به آگاهی‌های بیشتر، پافشاری و ممارست بیشتری خواهد کرد (مقدم،۱۳۸۳: ۴).

کلی[1] (۲۰۰۰) علاقه‌مندی را ناشی از ارضای سائق‌های معنوی، مادی و اجتماعی می‌داند. به طور کلی باید گفت که علایق، متأثر از عوامل فردی، اقتصادی، اجتماعی و تناسب محتوی با توانمندی‌ها و استعدادهای اشخاص است.

اصولاً علاقه به معنی ترجیح میان اشیاء مختلف هنگام تصمیم‌گیری است؛ به عبارتی دیگر، علاقه نوعی انگیزه‌ی بالفعل است. علاقه و رغبت، یادگرفتنی هستند و بر اثر تعامل با محیط خارج حاصل می‌شوند. علاقه زمانی به وجود می‌آید که انسان چیزی را دوست بدارد، آن را قابل توجه قرار دهد، درباره‌ی آن بیندیشد و از آن لذت ببرد. براساس پایه‌های نظری روانشناسی، انگیزه و علاقه عاملی درونی است که رفتار افراد را برای اجرای فعالیت‌های معینی تحریک می‌کند و تمام رفتار فرد را برای رسیدن به اهداف، هماهنگ و هدایت می‌سازد؛ بنابراین طبیعی است که دانشجویان نیز با توجه به علاقه‌ی خود، از بین فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی در محیط دانشگاه یکی را بیشتر ترجیح دهند، یا آنان را اولویت‌بندی کنند (Bieschke, 2000: 303- 313).

حجازی و سعدی (۱۳۷۷) نشان داده‌است بین گرایش دانشجویان به کار در مناطق روستایی و میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی، اولویت انتخاب این رشته در کنکور سراسری، رضایت از محیط آموزشی و خدمات دولتی، ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

دیر[2] در دانشگاه ایلینویز آمریکا با انجام تحقیقات مختلف، نشان داد دانشجویان کشاورزی در آمریکا بیشتر به مسائل روستایی و کار کشاورزی به صورت عملی علاقه‌مند هستند (همان).

تبرایی و قاسمی (۱۳۸۵) در مقاله‌ای نتیجه گرفتند که بین متغیرهای جنسیت، رشته‌ی تحصیلی، سال ورود به دانشگاه، محل سکونت، سابقه‌ی سکونت در روستا، میزان رضایت از انتخاب رشته‌ی کشاورزی، اولویت انتخاب این رشته در کنکور سراسری و مقطع تحصیلی با نگرش به اشتغال در مناطق روستایی، رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد و عمده پاسخ‌گویان، عوامل دوری از اعضای خانواده و پایین‌بودن سطح درآمد در روستاها را به عنوان مهم‌ترین

1. Kelly
2. Deere

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

عوامـل عـدم جـذب دانش‌آموختگان کشـاورزی به فعالیت در روسـتاها برشـمرده‌اند. این مطالعه عـلاوه بـر اینکه درصدی از ظرفیت پذیرش دانشـجو در دانشـکده‌های کشـاورزی را به داوطلبین روسـتایی (بـه عنـوان سـهمیه‌ی ویـژه‌ی مناطـق روسـتایی) و ایجـاد نسـبت متـوازن در جـذب دانشـجویان دختـر و پسـر اختصـاص داده، ایجاد زمینه‌هـای کارآفرینی را بـرای دانش‌آموختگان کشـاورزی در روسـتاها، از طریـق پرداخـت اعتبـارات ویـژه کار و سـکونت در روسـتاها به عنوان مکمل درآمدی پیشـنهاد کرده‌اسـت.

براسـاس مطالعـه‌ی شـفیعی و فمـی (۱۳۸۶)، پنج عامل زیر بـه عنوان عوامـل مؤثر بر نگرش دانشـجویان کشـاورزی نسـبت بـه اشـتغال در این بخش شناسـایی شـدند. این عوامـل عبارتند از: قابلیـت تأمیـن نیازهـای روان‌شـناختی، پاییـن بـودن جایـگاه اقتصـادی - اجتماعی مشـاغل کشـاورزی، مخاطـرات شـغلی، فقـدان دسترسـی به اعتبـارات و اسـتخدام‌های دولتـی در بخش کشـاورزی و ناسـازگاری مشـاغل کشـاورزی برای دختـران و زنان.

نتایـج تحقیـق موحـدی و همکارانـش (۱۳۸۶) نشـان می‌دهـد، گرایـش دختـران نسـبت به رشـته‌ی کشـاورزی بیش از پسـران بوده و میزان گرایش دانشـجویان نسـبت به این رشـته در دو دانشـگاه آزاد اسـلامی و دولتی لرسـتان و همدان در حد مشـابه و یکسـان اسـت. از طرف دیگر، بیـن محـل سـکونت دانشـجویان مورد مطالعه (شـهر یا روسـتا) و میـزان گرایش آنها نسـبت به کشـاورزی رابطه‌ی معنی‌داری مشـاهده شـد.

صبـوری و همـکاران (۱۳۸۷) در تحقیـق خـود نتیجـه گرفتند کـه بین محتـوای مطالب ارائه شـده در دانشـگاه، میـزان حمایت‌هـای دولـت از مناطق روسـتایی، میـزان علاقه بـه کار عملی و میزان ارزش قائل‌شـدن برای روسـتا، با گرایش دانشـجویان در زمینه‌ی کار در مناطق روسـتایی رابطـه‌ی مثبت و معنی‌داری وجـود دارد.

نتایـج تحلیـل رگرسـیون تحقیق اکبری و همکاران (۱۳۸۸) نشـان داد که هفـت عامل زیر در بهبود آینده‌ی شـغلی دانشـجویان رشـته‌های کشـاورزی به ترتیب بیشـترین نقش را دارند. این عوامـل عبارتند از: توانمندی‌های تخصصی دانشـجو، ارتباط دانشـگاه با مراکـز کاری، فرصت‌های شـغلی موجـود، رضایت‌منـدی سـطح دانـش دوران تحصیـل، سیاسـت‌های دولـت در زمینـه‌ی اشـتغال، تسـهیلات و امکانات موجود و علاقه‌مندی به مشـاغل مرتبط با رشـته‌های کشـاورزی.

پورسـینا و همـکاران (۱۳۸۹) نشـان دادنـد بیـن خودپنـداری، آشـنایی با مراکز و مؤسسـات کشـاورزی، سـطح تحصیـلات، نگـرش و سـن، بـا انگیزه‌ی جوانان روسـتایی نسـبت به مشـاغل کشـاورزی رابطـه‌ی معنـی‌دار وجـود دارد. تحلیـل رگرسـیون چندگانـه در ایـن پژوهش نشـان می‌دهـد کـه چهـار متغیر میـزان مهیابـودن فرصت‌های شـغلی در روسـتا، خودپنـداری، نگرش کشـاورزان به مشـاغل کشـاورزی و سـن، تبییـن کننـده‌ی ۵/۲۱ درصـد از تغییـرات در انگیزه‌ی جوانان روسـتایی نسـبت به مشـاغل کشـاورزی اسـت.

بـه اعتقـاد کانـن[1] (۲۰۰۵) داوطلبـان ورود بـه دانشـگاه‌ها در امریـکا بنـا بـه دلایـل متعـدد، گرایشـی بـرای ورود بـه رشـته‌های کشـاورزی ندارند. این دلایـل عبارتنـد از: کاهش نقش بخش کشـاورزی نسـبت بـه صنعـت در رشـد اقتصـادی دهه‌هـای ۷۰ و ۸۰، افزایـش شـدید قیمت‌هـا،

1. Cannon

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

تبلیغات سوء رسانه‌های خبری درباره‌ی کشاورزی و بزرگ‌نمایی مشکلات زندگی روستایی و کشاورزی و فقدان دانش و مهارت‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان در این رشته.

رابینسون و همکارانش[1] (۲۰۰۷) درباره‌ی احراز مشاغل مختلف کشاورزی در آینده توسط دانش‌آموختگان این رشته، نتیجه می‌گیرند که داشتن انگیزه و نگرش مثبت، توانایی کار کردن با دیگران و کار کردن به طور مستقل، مهم‌ترین عوامل مؤثر در کسب شغل در آینده هستند.

توسعه‌ی کشاورزی زمانی تحقق می‌یابد که نخست از محیط روستایی و ثانیاً به دست متخصصان کشاورزی شروع شود. مهندسان کشاورزی که با روش‌های نوین این رشته آشنا هستند با به‌کار بردن اصول پایدار روش‌های نوین کشاورزی در سطح مزرعه، به افزایش تولید محصولات سالم کشاورزی و در نهایت توسعه‌ی کشاورزی پایدار منجر می‌شوند و از سوی دیگر، ضمن انتقال دانش خود به سایر کشاورزان، موجب افزایش سطح تولید و درآمد آنها نیز می‌شوند.

در صورت ایجاد فرصت‌های شغلی برای فارغ‌التحصیلان رشته‌های کشاورزی در مناطق روستایی، می‌توان از دانش این فارغ‌التحصیلان استفاده کرد و ضمن سرعت بخشیدن به توسعه‌ی کشاورزی در این مناطق، شاهد توسعه‌ی روستایی نیز خواهیم بود. برای این منظور، در این تحقیق سعی بر آن است زمینه‌های علاقه‌مندی نسبت به اشتغال در مناطق روستایی را از دیدگاه دانشجویان مقاطع مختلف این رشته در دانشگاه تبریز بررسی کرد تا با توجه به این عوامل ضمن ارائه‌ی راهکارهای مناسب، زمینه‌های شکوفاشدن استعدادها و به ثمر رسیدن دانش این افراد را فراهم کرد.

۲ـ مواد و روش‌ها

این پژوهش از نوع تحقیقات کاربردی و از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها، از نوع توصیفی-پیمایشی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش، دانشجویان تمامی مقاطع رشته‌ی مهندسی کشاورزی با گرایش‌های مختلف در دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز بود. حجم نمونه‌ی مورنیاز از طریق فرمول کوکران به تعداد ۱۰۵ نفر برآورد شد که به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شدند. برای سنجش پایایی پرسشنامه نیز از آماره‌ی کرونباخ استفاده شد؛ برای این منظور ۳۰ پرسشنامه بین دانشجویان کشاورزی دانشکده توزیع شد که پایایی ابزار پژوهش با آلفای کرونباخ در نرم‌افزار Spss، ۰/۹۲ به دست آمد که نشان‌دهنده‌ی اعتبار مناسب آن پرسشنامه برای گردآوری داده‌هاست. روایی پرسشنامه نیز توسط اساتید ترویج و آموزش کشاورزی در دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تبریز تأیید شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق نیز از نرم‌افزار Spss نسخه‌ی ۲۱ استفاده شد. در بخش یافته‌های تحقیق از میانگین، فراوانی و درصد فراوانی نسبی برای توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی جامعه‌ی مورد مطالعه؛ همچنین از آماره‌ی ضریب تغییرات برای اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر میزان علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی استفاده شد. برای دسته‌بندی متناسب عوامل، کاهش تعداد متغیرهای تحقیق به عوامل کمتر و تعیین سهم تأثیر هر یک از عامل‌ها، تحلیل

1. Robinson et al

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

عاملی اکتشافی انجام شد. برای تشخیص مناسب بودن داده‌های گردآوری‌شده پیرامون مناسب بودن داده‌ها برای اجرای تکنیک، از آزمون بارتلت و KMO استفاده شد. همچنین با توجه به ملاک کیسر، یازده عامل دارای مقدار ویژه‌ی بالاتر از یک استخراج، سپس با استفاده از چرخش عاملی به روش واریماکس، متغیرهای تحقیق در یازده عامل دسته‌بندی شدند.

۳ـ یافته‌ها و بحث

۳ـ۱ـ یافته‌های توصیفی تحقیق

براساس جدول (۱)، توزیع فراوانی نمونه‌ی مورد مطالعه برحسب جنسیت نشان‌دهنده‌ی این است که ۵/۶۹ درصد پاسخ‌گویان زن و ۳۰/۵ درصد مرد بودند. با توجه به کثرت دانشجویان دختر در دانشکده‌ی کشاورزی چنین نتیجه‌ای دور از انتظار نبود. در سطح تحصیلات، دوره‌ی کارشناسی با ۵۱/۴ درصد بیشترین درصد فراوانی را در بین سایر مقاطع تحصیلی به خود اختصاص داده‌است. در زمینه‌ی رشته‌ی تحصیلی پاسخ‌گویان، بیشترین فراوانی مربوط به رشته‌ی اقتصادکشاورزی با ۱۵/۲ درصد و کمترین آن به رشته‌ی مدیریت کشاورزی با درصد فراوانی ۱/۹ است. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است ۸۳/۸ درصد پاسخ‌گویان مجرد و ۱۶/۲ درصد آنها متأهل هستند. همچنین ۲۴/۸ درصد پاسخ‌گویان ساکن روستا و ۷۵/۲ درصد آنها ساکن شهر هستند. شغل پدر ۳۰/۵ درصد پاسخ‌گویان مرتبط با کشاورزی و ۶۹/۵ درصد نامرتبط با کشاورزی بود. شایان ذکر است میانگین سنی پاسخ‌گویان ۲۲/۷۲ سال بوده و میانگین سابقه‌ی کار کشاورزی آنها کمتر از یک سال بود.

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

جدول شماره‌ی ۱: توزیع فراوانی ویژگی‌های فردی دانشجویان مورد مطالعه

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۷۳	۶۹/۵
	مرد	۳۲	۳۰/۵
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
سطح تحصیلات	کارشناسی	۵۴	۵۱/۴
	کارشناسی‌ارشد	۴۵	۴۲/۹
	دکتری	۶	۵/۷
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
رشته تحصیلی	زراعت	۶	۵/۷
	باغبانی	۷	۶/۷
	گیاه‌پزشکی	۱۰	۹/۵
	اقتصادکشاورزی	۱۶	۱۵/۲
	آبیاری	۱۰	۹/۵
	مکانیزاسیون	۳	۲/۹
	فضای سبز	۱۱	۱۰/۵
	توسعه‌ی روستایی	۷	۶/۷
	علوم دامی	۱۲	۱۱/۴
	خاک‌شناسی	۹	۸/۶
	صنایع غذایی	۷	۶/۷
	مدیریت کشاورزی	۲	۱/۹
	ترویج و آموزش کشاورزی	۵	۴/۸
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
وضعیت تأهل	مجرد	۸۸	۸۳/۸
	متأهل	۱۷	۱۶/۲
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
محل سکونت	روستا	۲۶	۲۴/۸
	شهر	۷۹	۷۵/۲
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
شغل پدر	مرتبط با کشاورزی	۳۲	۳۰/۵
	نامرتبط با کشاورزی	۷۳	۶۹/۵
	جمع	۱۰۵	۱۰۰

*میانگین سنی پاسخ‌گویان ۲۲/۷۲ سال

** میانگین سابقه کار کشاورزی پاسخ‌گویان ۰/۶۱ سال

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

۳ـ۲ـشناسایی و اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی

برای اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی، از ۳۶ گویه ـ که در جدول (۲) آورده شده است ـ استفاده شد. این گویه‌ها براساس مرور ادبیات تحقیق، مطالعات داخلی و خارجی و نظر صاحب‌نظران جمع‌آوری شد. این گویه‌ها در قالب سؤال به شکل طیف لیکرت تنظیم و از دانشجویان کشاورزی خواسته شد به این سؤالات پاسخ دهند. برای اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی، از آماره‌ی ضریب تغییرات (CV) استفاده شد. مطابق این جدول، هر چه ضریب تغییرات هر متغیر کمتر باشد این امر نشان‌دهنده‌ی درجه اهمیت آن متغیر خواهد بود؛ لذا با توجه به این آماره می‌توان گفت که عوامل پرداخت اعتبارات ویژه‌ی کار و سکونت در روستاها توسط دولت، سهیم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش‌یافته‌ی کشاورزان به صورت درصدی، میزان فاصله‌ی روستا از شهر، همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی، لزوم به دست آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی جزء مهم‌ترین عوامل هستند و عوامل میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی، میزان مهیا بودن فرصت‌های شغلی در روستا، میزان حمایت‌های دولت از مناطق روستایی، سابقه‌ی سکونت در روستا، میزان تمایل خانواده به کار دانشجو در مناطق روستایی از این حیث کم‌ترین اهمیت را دارند.

با توجه به تنوع و گستردگی عوامل مطرح‌شده، برای دسته‌بندی متناسب و هم‌ساز عوامل، همچنین کاهش تعداد متغیرهای تحقیق به عوامل کمتر و تعیین سهم تأثیر هر یک از عامل‌ها، تحلیل عاملی اکتشافی انجام شد. برای تشخیص مناسب بودن داده‌های گردآوری‌شده پیرامون مناسب بودن داده‌ها برای اجرای این تکنیک، از آزمون بارتلت و شاخص KMO استفاده شد. معنی‌داری آزمون بارتلت با اطمینان ۹۹ درصد و مقدار مناسب شاخص KMO برابر ۰/۷۶، بر مناسب‌بودن گویه‌ها در استخراج عوامل دلالت دارد. در این بررسی با توجه به ملاک کیسر، یازده عامل دارای مقدار ویژه بالاتر از یک استخراج شدند که پس از چرخش در جدول (۳) ذکر شده‌است. این عوامل به ترتیب گزارش حداکثر واریانس، مرتب شده‌اند.

عامل اول به نام عامل زیربنایی نام‌گذاری شده‌است. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۴/۶۳) ـ که از سایر عوامل بیشتر است ـ ۱۲/۸۷ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل دوم به نام عامل انگیزشی نام‌گذاری شد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۳/۸۷)، مقدار ۱۰/۷۵ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌سازد. عامل سوم، عامل تحصیلات نام دارد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۲/۷۴)، مقدار ۷/۶۱ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل چهارم به نام عامل شخصیتی نام‌گذاری شد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۲/۳۷)، مقدار ۶/۵۹ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌سازد. عامل پنجم، عامل اقتصادی نام دارد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۲/۱۵)، مقدار ۵/۹۷ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل ششم، عامل فردی است که با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۲/۱۲)، مقدار ۵/۸۹ درصد

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌سازد. عامل هفتم، عامل سکونت نامگذاری شد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۹۴)، مقدار ۵/۴۰ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل هشتم، عامل سربازی است. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۷۸)، مقدار ۴/۹۵ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل نهم، عامل حمایتی نام دارد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۷۶)، مقدار ۴/۸۹ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌سازد. عامل دهم، علاقه است. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۶۰)، مقدار ۴/۴۵ درصد از کل واریانس متغیرها را نشان می‌دهد. عامل یازدهم به نام عامل فاصله نامگذاری شد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۳۹)، مقدار ۳/۸۷ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. همچنین متغیرهای تحقیق پس از چرخش عاملی به روش واریماکس، در این یازده عامل دسته‌بندی شدند (جدول (۴)). همان‌گونه که در جدول شماره‌ی (۳) نشان داده شده، یازده عامل مذکور در مجموع ۷۳ درصد از واریانس کل متغیرها را تبیین می‌کنند و باقیمانده، مربوط به سایر عواملی است که پیش‌بینی آنها در این تحقیق میسر نبوده‌است.

جدول شماره‌ی ۲: اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی

زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات (CV)	رتبه
پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت	۳/۸۲	۱/۰۸	۰/۲۸۲	۱
سهیم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش‌یافته کشاورزان به صورت درصدی	۳/۳۳	۰/۹۸۷	۰/۲۹۶	۲
میزان فاصله‌ی روستا از شهر	۳/۴۸	۱/۰۹	۰/۳۱۳	۳
همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی	۳/۳۴	۱/۰۹	۰/۳۲۶	۴
لزوم به‌دست‌آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی	۳/۴۳	۱/۱۴	۰/۳۳۲	۵
مشکلات زندگی روستایی و کشاورزی	۳/۷۰	۱/۲۳	۰/۳۳۳	۶
گرایش تحصیلی	۳/۴۵	۱/۱۷	۰/۳۳۹	۷
میزان رضایت از رشته‌ی تحصیلی	۳/۵۰	۱/۲۱	۰/۳۴۵	۸
فقدان امکان اشتغال در زمینه‌ی تحصیلی در شهر	۳/۱۵	۱/۱۱	۰/۳۵۲	۹
میزان علاقه‌ی دانشجو به کار عملی کشاورزی	۳/۴۴	۱/۲۲	۰/۳۵۴	۱۰
میزان آگاهی دانشجو از مناطق روستایی	۳/۲۶	۱/۱۸	۰/۳۶۱	۱۱
محل سکونت	۳/۳۲	۱/۲۱	۰/۳۶۴	۱۲

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

میزان تحمل دوری از اعضای خانواده توسط دانشجو	۳/۱۱	۱/۱۷	۰/۳۷۶	۱۳
محتوای مطالب تئوری درسی ارائه شده در دانشگاه در زمینه‌ی مناطق روستایی و ارائه‌ی محتوای عملی و کاربردی درست کشاورزی در مزارع روستایی	۳/۲۹	۱/۲۶	۰/۳۸۲	۱۴
میزان ارزش قائل‌شدن به مناطق روستایی توسط دانشجو	۳/۳۰	۱/۲۷	۰/۳۸۴	۱۵
طرح سربازان سازندگی دانش‌آموختگان پسر برای اجرای خدمت سربازی در مناطق روستایی (برای دانشجویان پسر)	۳/۱۱	۱/۲۱	۰/۳۸۹	۱۶
دسترسی روستاها به امکانات ارتباطی الکترونیکی (ICT)	۳/۳۰	۱/۲۹	۰/۳۹۰	۱۷
تأثیر جنسیت دانشجو بر میزان علاقه به کار در روستا	۳/۳۵	۱/۳۳	۰/۳۹۷	۱۸
ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموختگان کشاورزی در روستاها	۳/۳۴	۱/۳۳	۰/۳۹۸	۱۹
برگزاری گردش‌های علمی و بازدیدهای دانشگاهی از روستاها	۳/۳۱	۱/۳۳	۰/۴۰۱	۲۰
خودپنداری و خوداتکایی دانشجو	۳/۲۶	۱/۳۴	۰/۴۱۱	۲۱
میزان درآمد در روستاها	۳/۲۲	۱/۳۳	۰/۴۱۳	۲۲
تضمین آینده‌ی شغلی کار در روستا	۳/۲۹	۱/۳۹	۰/۴۲۲	۲۳
وجود زمینه‌های اشتغال در مناطق روستایی برای دانش‌آموختگان دختر	۳/۰۴	۱/۳۰	۰/۴۲۷	۲۴
جذاب بودن محیط روستایی از نظر طبیعی	۳/۲۲	۱/۴۰	۰/۴۳۴	۲۵
تأثیر سن دانشجو بر میزان علاقه به کار در روستا	۲/۸۷	۱/۲۷	۰/۴۴۲	۲۶
میزان علاقه به زندگی در محیط روستایی	۳/۰۲	۱/۳۶	۰/۴۵۰	۲۷
سطح توسعه‌یافتگی روستاها	۲/۸۹	۱/۳۱	۰/۴۵۳	۲۸
مقطع تحصیلی	۲/۸۷	۱/۳۲	۰/۴۵۹	۲۹
نگرش کشاورزان به فارغ‌التحصیلان مشاغل کشاورزی	۳/۰۰	۱/۳۸	۰/۴۶۰	۳۰
اولویت انتخاب رشته‌ی کشاورزی در کنکور سراسری	۲/۳۲	۱/۰۹	۰/۴۶۹	۳۱
میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی	۲/۶۵	۱/۳۰	۰/۴۹۰	۳۲
میزان مهیابودن فرصت‌های شغلی در روستا	۲/۸۷	۱/۴۳	۰/۴۹۸	۳۳
میزان حمایت‌های دولت از مناطق روستایی	۲/۷۵	۱/۳۸	۰/۵۰۱	۳۴
سابقه‌ی سکونت در روستا	۲/۸۶	۱/۴۷	۰/۵۱۳	۳۵
میزان تمایل خانواده به کار دانشجو در مناطق روستایی	۲/۲۶	۱/۱۹	۰/۵۲۶	۳۶

* دامنه‌ی میانگین بین ۵-۱ بوده است.

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

جدول شماره‌ی ۳: عوامل استخراج‌شده همراه با مقدار ویژه واریانس پس از چرخش عامل‌ها

ردیف	شماره عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس	درصد تجمعی
۱	اول	۴/۶۳	۱۲/۸۷	۱۲/۸۷
۲	دوم	۳/۸۷	۱۰/۷۵	۲۳/۶۲
۳	سوم	۲/۷۴	۷/۶۱	۳۱/۲۴
۴	چهارم	۲/۳۷	۶/۵۹	۳۷/۸۳
۵	پنجم	۲/۱۵	۵/۹۷	۴۳/۸۰
۶	ششم	۲/۱۲	۵/۸۹	۴۹/۷۰
۷	هفتم	۱/۹۴	۵/۴۰	۵۵/۱۰
۸	هشتم	۱/۷۸	۴/۹۵	۶۰/۰۶
۹	نهم	۱/۷۶	۴/۸۹	۶۴/۹۵
۱۰	دهم	۱/۶۰	۴/۴۵	۶۹/۴۱
۱۱	یازدهم	۱/۳۹	۳/۸۷	۷۳/۲۹

جدول شماره‌ی ۴: متغیرهای تشکیل‌دهنده‌ی هر عامل

نام عامل	متغیر	بارعاملی
عامل زیربنایی	جذاب بودن محیط روستایی از نظر طبیعی	۰/۸۶۰
	میزان مهیا بودن فرصت‌های شغلی در روستا	۰/۷۲۱
	میزان حمایت‌های دولت از مناطق روستایی	۰/۶۹۹
	سطح توسعه‌یافتگی روستاها	۰/۶۵۰
	ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموختگان کشاورزی در روستاها	۰/۶۲۴
عامل انگیزشی	فقدان امکان اشتغال در زمینه‌ی تحصیلی در شهر	۰/۷۹۲
	لزوم به‌دست‌آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی	۰/۷۳۵
	همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی	۰/۷۰۶
	تضمین آینده‌ی شغلی کار در روستا	۰/۶۱۰
	دسترسی روستاها به امکانات ارتباطی الکترونیکی (ICT)	۰/۵۷۰
	وجود زمینه‌های اشتغال در مناطق روستایی برای دانش‌آموختگان دختر	۰/۵۶۸
	مقطع تحصیلی	۰/۵۵۳

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

عامل آموزشی	گرایش تحصیلی	۰/۸۲۰
	محتوای مطالب تئوری درسی ارائه شده در دانشگاه در زمینه‌ی مناطق روستایی و ارائه‌ی محتوای عملی و کاربردی درست کشاورزی در مزارع روستایی	۰/۸۰۳
	میزان رضایت از رشته‌ی تحصیلی	۰/۶۰۳
عامل شخصیتی	میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی	۰/۷۱۸
	میزان تمایل خانواده به کار دانشجو در مناطق روستایی	۰/۷۰۲
	خودپنداری و خوداتکایی دانشجو	۰/۶۶۶
عامل اقتصادی	مشکلات زندگی روستایی و کشاورزی	۰/۸۸۹
	میزان درآمد در روستاها	۰/۵۷۱
	سهیم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش‌یافته کشاورزان به صورت درصدی	۰/۵۰۰
عامل فردی	تأثیر جنسیت دانشجو بر میزان علاقه به کار در روستا	۰/۷۸۹
	تأثیر سن دانشجو بر میزان علاقه به کار در روستا	۰/۷۱۲
عامل سکونت	سابقه‌ی سکونت در روستا	۰/۷۱۹
	محل سکونت	۰/۵۶۳
عامل سربازی	طرح سربازان سازندگی دانش‌آموختگان پسر برای اجرای خدمت سربازی در مناطق روستایی (برای دانشجویان پسر)	۰/۶۹۵
عامل حمایتی	پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت	۰/۸۰۵
عامل علاقه	اولویت انتخاب رشته‌ی کشاورزی در کنکور سراسری	۰/۸۵۰
	میزان علاقه به زندگی در محیط روستایی	۰/۷۱۳
عامل فاصله	میزان فاصله روستا از شهر	۰/۸۶۱

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

منابع انسانی یکی از مهمترین عوامل توسعه در هر جامعه‌ای محسوب می‌شوند که بی‌تردید برای نیل به توسعه‌ی پایدار و متعادل، تربیت نیروی انسانی متخصص، کارآمد و شایسته از طریق مراکز و نهادهای آموزشی و پژوهشی، اصلی اساسی به شمار می‌روند. با وجود اینکه توسعه و گسترش مراکز و نهادهای آموزش عالی کشاورزی و افزایش متخصصان این رشته، مؤید حضور نیروهای کیفی در بخش کشاورزی است، ولی فقدان برنامه‌ریزی مناسب در جذب و اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی، دستیابی به این امر را دچار موانع و مشکلاتی ساخته‌است. با توجه به موارد بحث شده، نتایج جدول (۲) نشان داد که پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت (با نتایج تحقیق حجازی و سعدی، ۱۳۷۷ و تبرایی و قاسمی، ۱۳۸۵همسو)،

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

سهیم‌شـدن فارغ‌التحصیـلان در درآمـد افزایش‌یافتـه‌ی کشـاورزان بـه صـورت درصـدی، میـزان فاصلـه روسـتا از شـهر (بـا نتایـج تحقیـق تبرایـی و قاسـمی، ۱۳۸۵همسـو اسـت)، همـکاری بـا شـرکت‌های خدمـات فنـی، مشـاوره‌ای و ترویجـی و لـزوم بـه دسـت آوردن سـابقه‌ی کاری روسـتایی بـرای اسـتخدام‌های دولتـی از دیـدگاه دانشـجویان کشـاورزی دانشـگاه تبریـز (مطابق بـا نتایـج تحقیـق پورسـینا و همـکاران، ۱۳۸۹)، جـزء مهمتریـن عواملـی هسـتند کـه در علاقه‌مندی آنـان بـه اشـتغال در مناطـق روسـتایی می‌توانـد مؤثـر باشـد. در ایـن جـدول، عوامـل دیگـری نیـز بـه ترتیـب درجـه‌ی اهمیـت اولویت‌بنـدی شـد، ولـی پنـج عامـل اولـی بـر عوامـل دیگـری اولویـت بیشـتری داشـتند. جـدول شـماره (۳) بیانگـر این اسـت کـه عوامـل زیربنایی، انگیزشـی، تحصیـلات، شـخصیتی، اقتصـادی، فـردی، سـکونت، سـربازی، حمایتـی، علاقـه و فاصلـه در حـدود ۷۳ درصـد از واریانـس زمینه‌هـای علاقه‌منـدی بـه اشـتغال را در مناطـق روسـتایی تبییـن می‌کنـد کـه عامـل زیربنایـی، بیشـترین مقـدار ویـژه (۴/۶۳) و عامـل فاصلـه، کمتریـن مقـدار ویـژه (۱/۳۹) را دارد. همچنیـن بـا توجـه بـه جـدول (۴)، عوامـل جذابیـت محیـط روسـتایی از نظـر طبیعـی، فقـدان امـکان اشـتغال در زمینـه‌ی تحصیلـی در شـهر (همسـو بـا نتایـج تحقیـق شـفیعی و فمـی، ۱۳۸۶)، گرایـش تحصیلـی (مطابـق بـا نتایـج تحقیـق تبرایی و قاسـمی، ۱۳۸۵)، میـزان علاقـه بـه رشـته‌ی کشـاورزی (همسـو بـا نتایـج تحقیـق صبـوری و همـکاران، ۱۳۸۷)، مشـکلات زندگـی روسـتایی و کشـاورزی، تأثیـر جنسـیت دانشـجو بـر میـزان علاقه به کار در روسـتا (مطابـق بـا نتایـج تحقیق تبرایی و قاسـمی، ۱۳۸۵)، سـابقه‌ی سـکونت در روسـتا (همسـو بـا نتایـج تحقیـق تبرایـی و قاسـمی، ۱۳۸۵)، طـرح سـربازان سـازندگی دانش‌آموختـگان پسـر بـرای اجـرای خدمـت سـربازی در مناطـق روسـتایی (بـرای دانشـجویان پسـر)، پرداخـت اعتبـارات ویـژه کار و سـکونت در روسـتاها توسـط دولـت (مطابـق بـا نتایـج تحقیـق شـفیعی و فمـی، ۱۳۸۶ و صبـوری و همـکاران ۱۳۸۷)، اولویـت انتخـاب رشـته‌ی کشـاورزی در کنکـور سراسـری و میـزان فاصلـه‌ی روسـتا از شـهر، دارای بیشـترین بـار عاملـی در مقایسـه بـا سـایر متغیرهـا بودنـد (همسـو بـا نتایـج تحقیـق تبرایـی و قاسـمی، ۱۳۸۵) و بیشـترین سـهم را در ایجـاد علاقه‌منـدی بـه اشـتغال در مناطـق روسـتایی دارنـد.

براساس نتایج به‌دست آمده پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

ـ تخصیـص درصـدی ازظرفیت پذیرش دانشـجو در دانشـکده‌های کشـاورزی، بـه داوطلبین روسـتایی (بـه عنـوان سـهمیه ویـژه مناطـق روسـتایی) و نیـز ایجـاد نسـبت متـوازن در جذب دانشجویان دختر و پسر.

ـ ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموختگان کشـاورزی در روسـتاها از طریق پرداخت اعتبارات ویژه کار و سـکونت در روسـتاها به عنوان مکمل درآمدی.

ـ برای ایجاد انگیزه و علاقه‌ی مثبت در دانشـجویان کشـاورزی نسـبت به رشـته‌ی تحصیلی خود، برای کسـب مهارت‌های تخصصی می‌بایسـت به بهترین شـیوه تلاش شـود.

ـ بـا تلفیـق برنامه‌هـای عملـی و تئـوری بـا یکدیگر در سـاختار آمـوزش عالی، افـراد را برای کار عملـی آماده سـازند.

ـ دسترسـی دانش‌آموختـگان بـه اعتبـارات و ایجـاد نظام حمایتی از مشـاغل کشـاورزی در

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

روستاها، به منظور ارتقاء امنیت شغلی در همه بخش‌های کشاورزی به ویژه در بخش خصوصی. این امر به نوبه‌ی خود در بهبود رغبت و علاقه‌ی دانشجویان مؤثر است.

ـ ایجاد مراکز تحقیقات کشاورزی در روستاها و بکارگیری دانش‌آموختگان کشاورزی در نزدیک‌ترین روستاهای محل سکونت خود.

منابع و مآخذ

اکبری، رؤیا؛ موحدی، رضا و کوچکیان، حورا (۱۳۸۸)، «*بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت اشتغال در بخش کشاورزی (مطالعه‌ی موردی: دانشگاه بوعلی‌سینا همدان)*»، پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، سال دوم، شماره‌ی ۴: ۹۱-۱۰۲.

پورسینا، مهرناز؛ چیذری، محمد؛ فرجاله حسینی، سید جمال و طهماسبی، مریم (۱۳۸۹)، «*عوامل مؤثر بر میزان انگیزه‌ی جوانان روستایی برای اشتغال به حرفه‌ی کشاورزی: (مطالعه‌ی موردی روستاهای شهرستان کلاردشت)*»، فصلنامه‌ی روستا و توسعه، سال سیزدهم، شماره‌ی ۳: ۳۱-۴۹.

تبرایی، محسن و قاسمی، میترا (۱۳۸۵)، «*بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی به اشتغال در مناطق روستایی و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه‌ی موردی: دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد در سال تحصیلی ۱۳۸۲-۸۳)*»، مجله علوم کشاورزی و منابع طبیعی، سال سیزدهم، شماره‌ی ۲: ۱۳۳-۱۴۳.

حجازی، یوسف و سعدی، حشمت‌الله (۱۳۷۷)، «*سنجش گرایش دانشجویان دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تهران به کار در مناطق روستایی در سال ۱۳۷۵*»، مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، سال اول، شماره‌ی ۱: ۴۰-۴۸.

حسین‌پور، مریم؛ حسن‌زاده، رمضان و مداح، محمدتقی (۱۳۸۹)، «*بررسی رابطه بین علاقه‌مندی به رشته‌ی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دروس مهارتی دانش‌آموزان سال سوم هنرستان‌های کاردانش شهرستان محمودآباد مازندران در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷*»، مشاوره‌ی مدرسه، دوره‌ی پنجم، شماره‌ی ۲۰: ۴-۱۲.

درخشان، حسن (۱۳۷۴)، «*بررسی وضعیت دانشکده‌های کشاورزی و موقعیت آن در نظام آموزش عالی*»، اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره‌ی ۹: ۲۴۳-۲۶۴.

زمانی‌پور، اسدالله (۱۳۸۷)، *ترویج کشاورزی در فرآیند توسعه*، مشهد: تیهو.

شفیعی، فاطمه و شعبان‌علی‌فمی، حسین (۱۳۸۶)، «*بررسی نگرش دانشجویان رشته‌های کشاورزی نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی (مطالعه موردی پردیس کشاورزی و منابع‌طبیعی دانشگاه تهران)*»، انجمن جمعیت‌شناسی ایران، ج چهارم، شماره‌ی ۴: ۱۷۳-۱۹۲.

صبوری، محمدصادق؛ عمانی، احمدرضا، نصرتی، اردوان و ثمری، داوود (۱۳۸۷)، «*تحلیل همبستگی و رگرسیونی ابعاد گرایش دانشجویان رشته‌ی کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار به کار در مناطق روستایی*»، پژوهش‌نامه‌ی علوم اجتماعی، سال دوم، شماره‌ی ۴: ۱۴۱-۱۵۵.

صفوی، محمد و امیری بیدشکی، عبدالرضا (۱۳۹۲)، «*اهمیت دانش‌آموختگان کشاورزی و منابع‌طبیعی*»، فصل‌نامه‌ی نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، سال یازدهم،

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

شـماره‌ی ۴۰: ۳۵-۴۱.
محسن‌پور، بهرام (۱۳۷۶)، *برنامه‌ریزی آموزشی*، تهران: مدرسه.
مطیعی لنگرودی، ح (۱۳۸۲)، *برنامه‌ریزی روستایی با تأکید بر ایران*، مشهد: جهاد دانشگاهی.
موحدی، رضا، چیذری، محمد، و نوروزی، امید (۱۳۸۶). «*بررسـی مقایسـه‌ای گرایش دانشـجویان دانشـگاه آزاد اسـلامی و دانشـگاه دولتی نسبت به رشته‌ی کشاورزی در استان لرستان و همدان*»، مجله علوم کشـاورزی ایران، سال سیزدهم، شـماره‌ی ۳۳: ۵۳۳ - ۵۴۵.
Bieschke, K. J (2000), «*Factor Structure of the Research Outcome Expectations Scale*», Journal of Career Assessment, No 8: 303 - 313.
Cannon, J. G (2005), «*Perceptions of the Influence of the Virginia Governor's School for Agriculture on VGSA Alumni*», (Doctoral Dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University).
Fardanesh, H (1383), «*Educational Technology (16th ed)*», Tehran: Tehran University.
Kelly, A (2000), «*Family Background Subject Specialization and Occupational Recruitment of Scottish Universities*» .J Higher Educ, PP: 51- 54.
Mogadem, B (1383), «*Psychology Practice in Education (6th ed)*», Tehran: Seda and Sima.
Peet, R (1999), «*Hartwik Elaine. Theories of Development*», The Guilford Press: NewYork.
Robinson, J. S., Garton, B. L. and Terry, R (2007), «*Identifying the Employability Skills Needed in the Workplace According to Supervisors of College of Agriculture, Food and Natural Resources Greduates*», Journal of Southern Agricultural Education Research, 57(1): 95-100.
Scott, I., Wright, B., Brennis, F., Berret, p. and McCaffrey, I (1956), «*Career Choice of New medical Students at Tree Canadian Universities: Family Medicine Versus Specialist Medicine*», CMAJ 2007; 53 (11).

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]

Analysis of factors affecting agriculture students of Tabriz University to start working in rural areas

A. Behjoee[1]
H. Panahi[2]
S. Habibnejad lojandi[3]
SH. Zariffian[4]

Abstract

The main purpose of this study is to analyze the factors affecting Tabriz University students' interest to work in rural areas. The research has used the descriptive-analytic method. The population of the study includes all the students in all levels studying at Tabriz University in the year 2014 (N=3296). The random sample size was determined to be 105 people based on Krejcie and Morgan formula. The survey instrument was a questionnaire with questions based on a Likert format. Cronbach's alpha coefficient (92/0) represents the reliability of the research instrument questions. Factor analysis was used to analyze the data. The result showed eleven elements; namely, infrastructure, motivation, educational level, character, economy, personal factors, place of residence, military service statue, support, interest and distance make up for some 73 % of the variances that define the interest to get a job in rural areas. We also have the results of the prioritization of getting employed in rural areas: government-paid credits for employment and residence in rural areas, the engagement of the graduate students in the extra outcome farmers get, the village's distance from cities, cooperation with technical services companies, consultation, and the necessity to obtain work experience in state employments in rural areas.

Keywords: Employment, Student, Tabriz University, Village, Interest.

1. M. A of Agriculture Management, University of Tabriz.
2. M. A of Agricultural Extension &Education, University of Tabriz.
3. M. A of Rural Development, University of Tabriz.
4. Associate Prof of Rural Development &Promotion, University of Tabriz.

[Downloaded from rdch.ir on 2026-11-12]